

URZĄD MIASTA OPOLA – BIURO URBANISTYCZNE

45-018 Opole, Pl. Wolności 7, tel. /fax: /077/ 45 11 924

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO „PLAC DWORCOWY” W OPOLU

Anna Caputa

Magdalena Śliwa

Opole, lipiec 2017

Spis treści:

1. WSTĘP.....	3
1. WSTĘP	3
1.1. Podstawa formalno-prawna.....	3
1.2. Cel, zakres opracowania oraz powiązanie z innymi dokumentami.....	3
1.3. Informacje o przyjętych założeniach i zastosowanych metodach	5
1.4. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu	7
1.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	8
2. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ JEGO ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU	9
2.1. Ogólna charakterystyka fizjograficzna terenu	9
2.2. Stan środowiska na obszarze opracowania.....	12
2.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji planu.....	16
3. ANALIZA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	17
3.1. Istniejące problemy środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu	17
3.2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu.....	17
3.3. Docelowy sposób zagospodarowania obszaru objętego projektem planu	17
3.4. Analiza i ocena potencjalnych znaczących oddziaływań	21
3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko.....	23
4. ŁAGODZENIE I ADAPTACJA ZAPISÓW PLANU DO ZMIAN KLIMATU	25
4.1. Łagodzenie zmian klimatu.....	25
4.2. Adaptacja do zmian klimatu	25
5. ZAKOŃCZENIE.....	27
5.1. Wnioski.....	27
5.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	27
5.3. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub współczesnej wiedzy napotkanych przy sporządzaniu prognozy	29
5.4. Dokumenty wykorzystane przy sporządzaniu prognozy	29

Załącznik 1 Lokalizacja obszaru objętego opracowaniem

**Załącznik 2 Istniejący sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych postanowieniami
projektu mpzp**

**Załącznik 3 Prognozowany sposób i stan zagospodarowania obszarów objętych
postanowieniami projektu mpzp**

1. WSTĘP

1.1. Podstawa formalno-prawna

Przedmiotem opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu sporządzanego na podstawie Uchwały Nr XIV/245/15 Rady Miasta Opola z dnia 27 sierpnia 2015 r. Plan opracowywany jest zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i w zakresie ustalonym przez Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Sporządzenie prognozy jest spełnieniem obowiązku prawnego wynikającego z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227), zgodnie, z którą przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

1.2. Cel, zakres opracowania oraz powiązanie z innymi dokumentami

Celem prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych oddziaływań na środowisko przyrodnicze, które mogą być spowodowane realizacją nakazanych lub dopuszczonych przez plan sposobów zagospodarowania i użytkowania terenu.

Zakres przedmiotowy prognozy został dostosowany do skali planu oraz stopnia jego szczegółowości i precyzji jego ustaleń. Jest on zgodny z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 ww. ustawy i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Opolu.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu składa się z części tekstowej (w postaci kart terenu) oraz części rysunkowej. Każda karta terenu zawiera informacje o możliwych przeznaczeniach terenu; zasadach kształtowania zabudowy i wskaźnikach urbanistycznych, które określają sposób kształtowania zabudowy, poprzez wyznaczenie linii zabudowy, maksymalnej wysokości zabudowy, liczby kondygnacji, określenie wskaźnika intensywności zabudowy; zasadach ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego; zasadach ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i kultury współczesnej; zasadach ochrony i kształtowania ładu przestrzennego; zasadach obsługi komunikacyjnej, gdzie zawarte są informacje o dostępności komunikacyjnej terenu, sposobu realizacji miejsc postojowych itp.; zasadach modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury, w tym sposobu zaopatrzenia w wodę, odbioru ścieków, odprowadzania wód opadowych, zaopatrzenia w gaz, energię ciepłą, energię elektryczną, gospodarki odpadami; zasadach i warunkach scalania i podziału nieruchomości, czyli minimalnych powierzchniach wydzielanych działek, szerokości frontów itd.; tymczasowym sposobie użytkowania, a także wysokość stawki procentowej, która jest podstawą do naliczania renty planistycznej.

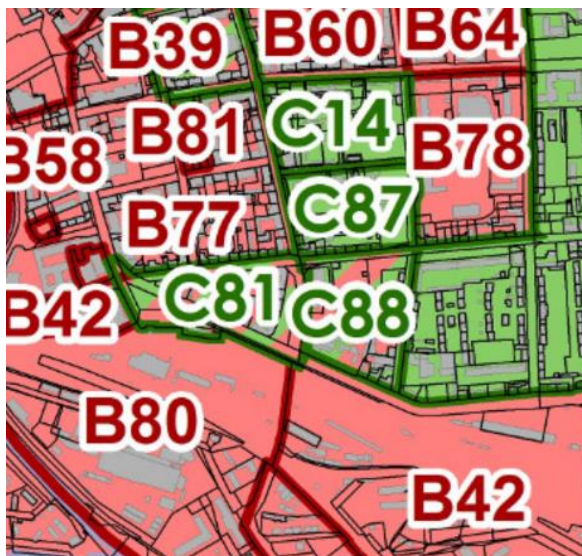
Do głównych celów projektu planu należą:

- dostosowanie zapisów planu do potrzeb tworzonego węzła przesiadkowego,
- konieczność dostosowania i aktualizacji zapisów regulujących sposób zagospodarowania terenów, w tym określenie wskaźników urbanistycznych (maksymalna i minimalna intensywność zabudowy, wskaźnik miejsc postojowych, udział powierzchni biologicznie czynnej itp.),
- dostosowanie i doprecyzowanie ustaleń planu do nowych wymagań prawnych

Cały badany obszar opracowania objęty jest obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (Ilustracja 1):

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Andrzeja Struga uchwalony Uchwałą nr LXVIII/693/10 Rady Miasta Opola z dnia 27 maja 2010 r. (B42),
- na niewielkim obszarze miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście III” w Opolu uchwalony Uchwałą nr LXII/641/10 Rady Miasta Opola z dnia 28 stycznia 2010 r. (B39).

Na badanym terenie mogą być wydawane decyzje administracyjne w tym m.in. o pozwoleniu na budowę, które są wydawane w oparciu o ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Ilustracja 1 Fragment mapy miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w Opolu – obowiązujące (kolor czerwony) i opracowywane (kolor zielony) Źródło: <http://www.bip.um.opole.pl>

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest zgodny z ustaleniami Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola, w którym cały teren opracowania położony jest w obszarze 3UM – śródmieście. Obszar ten przewiduje m.in. następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego (Ilustracja 2):

- strefa usługowo-mieszkaniowa,
- obszary przestrzeni publicznych,
- parkingi strategiczne,
- inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.

Ilustracja 2 Fragment mapy Kierunki zagospodarowania przestrzennego (Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola) Źródło: <http://www.bip.um.opole.pl>

W Studium określono również obowiązujące ustalenia m.in. zakaz lokalizacji handlu hurtowego, hipermarketów i sklepów dyskontowych w formie hal, lokalizacji funkcji przemysłowych baz i składów. Zakaz wprowadzania nowej zabudowy wyższej niż 25 m z wyjątkiem wież kościołów i innych dominant urbanistycznych oraz lokalizacji i rozbudowę wolnostojących budynków gospodarczych i kiosków.

1.3. Informacje o przyjętych założeniach i zastosowanych metodach

W celu opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu przeprowadzono analizę istniejącego stanu środowiska na podstawie następujących dokumentów:

- Opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla miasta Opola (2005),
- Inwentaryzacji przyrodniczej miasta Opole (2012),
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola (Uchwała nr LXXI/745/10 Rady Miasta Opola z dnia 26 sierpnia 2010 r.),
- Uchwały nr XIV/245/15 Rady Miasta Opola z dnia 27 sierpnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu,
- Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Opola na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 (2012),
- Program Ochrony Środowiska przed hałasem dla miasta Opola na lata 2013-2018 z perspektywą na lata 2019-2020 (2013),
- Mapa akustyczna dla miasta Opola (2012),
- Programu Ograniczania Niskiej Emisji dla Miasta Opola (2010),
- Ortofotomapy Opola wykonanej w 2010,
- Ocena wyników pomiarów monitoringowych pól elektromagnetycznych za rok 2016, WIOŚ Opole,
- Ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2016, WIOŚ Opole,
- Wyniki pomiarów uzyskanych w 2016 roku na stacjach monitoringu jakości powietrza w województwie opolskim, WIOŚ Opole.

Podstawową metodą badawczą była również wizja terenu objętego granicami planu, na podstawie, której wykonano inwentaryzację urbanistyczną z uwzględnieniem istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego. Korzystając z dostępnych opracowań, danych WIOŚ w Opolu (pomiarów zanieczyszczeń pyłowych oraz gazowych, stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych), analizowano stan środowiska pod kątem jego problemów. Analizując projektowane przeznaczenie terenu zadano sobie następujące pytania, które wspomogły proces powstawania dokumentu: czy kierunki i formy zagospodarowania przestrzennego wskazane do realizacji w planie mogą powodować znaczące negatywne skutki dla poszczególnych komponentów środowiska i ludzi, jeśli tak to, jakie; czy jest to najlepsze, najbardziej racjonalne zagospodarowanie terenu w tej części miasta; jak te zmiany wpłyną na środowisko i ludzi?

Porównując proponowane w planie funkcje terenu i sposób jego zagospodarowania z analizą stanu środowiska, posłużono się, zmodyfikowaną na potrzeby opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, **metodą oceny wpływu zamierzonej inwestycji na środowisko**. Według literatury przedmiotu, po raz pierwszy, metoda ta została wykorzystana przez Kaufmana w poszukiwaniu rozwiązań oceniających wpływ ludzkiej działalności na środowisko. Jej głównym celem jest wykrycie we wczesnym stadium potencjalnego zagrożenia, jakie może stanowić proponowana inwestycja. W macierzy zaproponowanej w niniejszej prognozie (Tabela 2), oceniano wpływ wszystkich projektowanych przeznaczeń terenu na poszczególne komponenty środowiska tj. powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, wody powierzchniowe i podziemne, klimat lokalny, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, faunę i florę, formy chronione, krajobraz, ludzi, zabytki i dobra materialne, powiązania zewnętrzne.

Poszczególnym oddziaływaniom przyporządkowano wagi w skali **od 3 do -3**, gdzie interpretacja jest następująca:

- **waga 3** – oddziaływanie bardzo korzystne dla środowiska,
- **waga 2** – oddziaływanie korzystne o widocznych zmianach w środowisku,
- **waga 1** – oddziaływanie korzystne niepowodujące zmian w środowisku,
- **waga 0** – oddziaływanie obojętne,
- **waga -1** – oddziaływanie niekorzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku,
- **waga -2** – oddziaływanie niekorzystne o widocznych zmianach w środowisku,
- **waga -3** – oddziaływanie bardzo niekorzystne dla środowiska.

Suma wszystkich wag pozwala określić:

- które ustalenia planu cechują się korzystnym, obojętnym lub negatywnym oddziaływaniem na środowisko,
- które komponenty środowiska są najbardziej narażone na korzystne bądź negatywne oddziaływania, a na które brak jakiegokolwiek oddziaływania,
- jaki jest ogólny wpływ realizacji ustaleń planu na środowisko.

Oceniając wpływ ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska skonstruowano tabelę (Tabela 3), w której oceniano, czy jest to oddziaływanie:

- pozytywne/obojętne/negatywne,
- chwilowe/stałe,
- krótkoterminowe/długoterminowe,
- bezpośrednie/pośrednie.

Jeśli z Tabeli 2 wynikało, że wpływ ustaleń planu jest obojętny, to w Tabeli 3 nie było możliwości jego dalszej analizy.

Przeprowadzono symulację wariantu „0” (**za wariant „zerowy” przyjęto taki stan zagospodarowania, jaki występuje na terenie obecnie – brak realizacji postanowień planu**). W oparciu o dostępną wiedzę dokonano analizy wprowadzanych ustaleń planu pod kątem ich oddziaływań na środowisko, przy założeniu, że zawarte w projekcie planu ustalenia zostaną docelowo zrealizowane. Prognoza powstawała przy równoległym konstruowaniu zapisów planu, w taki sposób, aby wyeliminować rozwiązania, które stanowiłyby zagrożenie dla środowiska i ludzi.

1.4. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu

Analiza skutków realizacji postanowień projektu planu miejscowego wraz z oceną aktualności planu jest przeprowadzana zgodnie z art. 32 ustawy o planowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. Stosownie do tych zapisów Prezydent przekazuje Radzie Miasta wyniki analiz po uzyskaniu opinii gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, co najmniej raz w czasie trwania kadencji Rady.

Monitorowanie skutków wdrożenia kierunków i form zagospodarowania proponowanych w miejscowym planie jest skomplikowanym procesem, szczególnie w krótkim przedziale czasowym, gdyż dopiero w dłuższej perspektywie mogą być zauważalne zmiany w zagospodarowaniu. Narzędziami, przydatnymi w tej analizie powinny być:

- wskaźniki dotyczące zmian w powierzchni zajętej przez poszczególne formy zagospodarowania przestrzeni,
- liczba wydawanych pozwoleń na budowę obiektów o różnym przeznaczeniu,
- obrót gruntami (powierzchnia gruntów, które zmieniają właściciela),
- liczba nowych budynków i obiektów,
- liczba obiektów zbudowanych nielegalnie i skuteczność ich likwidacji.

Pojawienie się jakichkolwiek niezgodności powinno skutkować podjęciem stosownych działań mających na celu wyegzekwowanie od właścicieli lub zarządców uciążliwych obiektów oraz dostosowanie się do norm środowiskowych. Ponadto monitoring prowadzony będzie w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w Opolu funkcje tę pełni WIOŚ, który wyniki prezentuje corocznie w ogólnodostępnym Raporcie o stanie środowiska.

Zgodnie z wymogiem art. 55 ust. 3 pkt. 5 Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, po uchwaleniu planu dołącza się do niego pisemne podsumowanie zawierające m.in. propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu. W przedmiotowym planie proponuje się objąć monitoringiem komponenty środowiska wyszczególnione w Tabeli 1.

Tabela 1 Komponenty środowiska proponowane do objęcia monitoringiem

lp.	komponent środowiska/przedmiot analiz	metoda/źródła informacji	częstotliwość
1.	powierzchnia biologicznie czynna, stan zieleni izolacyjnej	mapa pokrycia terenu (ortofotomapy, szczególnie wykonane w podczerwieni)	co 5 lat
2.	klimat akustyczny	mapy hałasu, pomiary hałasu sprawdzające skuteczność ekranów akustycznych, wałów ziemnych i innych zabezpieczeń	co 5 lat
3.	realizacja obiektów budowlanych w zgodzie z zapisami planu miejscowego	nadzór budowlany, analiza ortofotomapy	corocznie

Źródło: <http://www.bip.um.opole.pl>

1.5. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Realizacja zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie będzie implikować transgranicznych oddziaływań na środowisko, ponieważ Opole leży w odległości około 50 km, od najbliższej granicy państwa z Republiką Czeską, a skala przedsięwzięcia związana z realizacją ustaleń projektowanego miejscowego planu będzie miała charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć także zamknie się w granicach gminy.

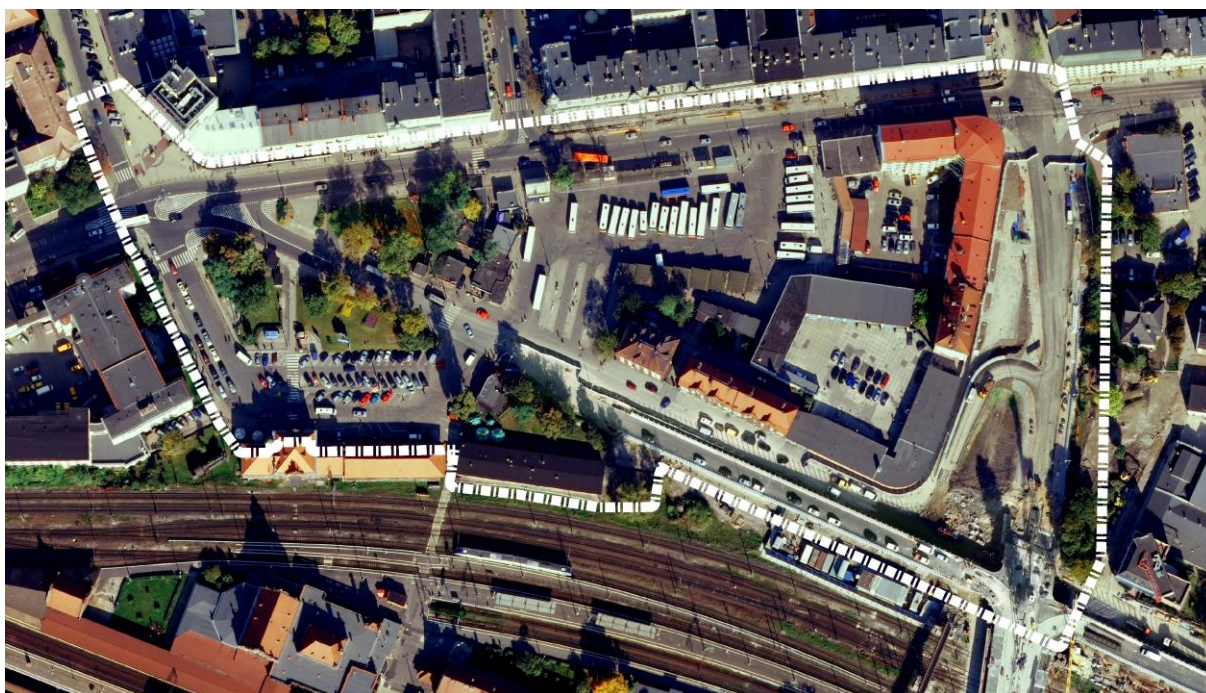
2. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ JEGO ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU PLANU

2.1. Ogólna charakterystyka fizjograficzna terenu

Położenie

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu usytuowany w śródmieściu miasta (Ilustracja 3). Granice analizowanego terenu stanowią:

- od północy: ulica 1 Maja,
- od zachodu: przedłużenie ulicy Krakowskiej w kierunku budynku dworca PKP,
- od wschodu: ulica W. Reymonta oraz Wiadukt im. Żołnierzy Wyklętych prowadzący do ulicy A. Struga,
- od południa: tereny kolejowe.

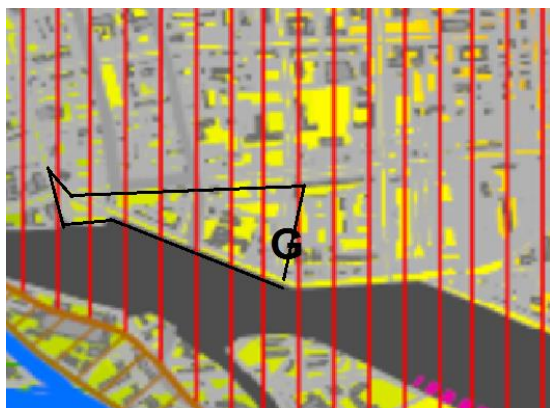

Ilustracja 3 Obszar objęty projektem planu. Źródło: Ortofotomapa Opola z września 2010 r.

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski według J. Kondrackiego teren opracowania położony jest w obrębie podprovincji Niziny Sasko-Łużyckiej, w makroregionie Niziny Śląskiej, w obrębie mezoregionu Pradoliny Wrocławskiej. Zgodnie z topologią krajobrazów naturalnych tego samego autora, analizowany rejon zalicza się do krajobrazów nizinnych, charakterystycznych dla den dolinnych wykształconych w obrębie dolin i równin akumulacyjnych, równinnych, z płytko występującymi wodami gruntowymi, z dominacją gleb napływowych – madowych – oraz roślinnością potencjalną łąk środkowoeuropejskich.

Ukształtowanie terenu i budowa geologiczna

Pod względem geologicznym Opole zlokalizowane jest w obrębie jednostki zwanej Garb groszowicko-opolski. Jest to łagodne wzniesienie o charakterze ostańcowym przebiegające wzdłuż linii NNE-SSW, zbudowane z odpornych, kredowych wapieni marglistych i margli, położone po obydwu stronach subsekwentnego przełomu Odry. Powierzchnia wierzchowiny jest płaska, lekko falista i falista, opadająca w kierunku zachodnim i wschodnim. Spadki terenu są nieznaczne i na ogół nie przekraczają 5%.

Ilustracja 4 Ukształtowanie terenu Źródło: Fragment mapy rzeźby terenu (Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe miasta Opolą)

Flora i fauna

Obszar opracowania prawie w całości należy do terenów zantropogenizowanych. Są to tereny silnie zdewastowane, trwale zainwestowane przemysłowo. Odznaczają się znaczną degradacją środowiska przyrodniczego w zakresie wszystkich jego komponentów. Zmiany środowiskowe są nieodwracalne, bardzo niski jest potencjał regeneracyjny, dewastacja spowodowała przerwanie naturalnych powiązań funkcjonalno-przestrzennych między poszczególnymi komponentami.

Na obszarze objętym projektem planu dominują gatunki zwierząt typowe dla obszarów zurbanizowanych. Wśród kręgowców najliczniejsze są ptaki. Miasto stanowi atrakcyjne środowisko dla ich migracji i zimowania. Najczęściej można tu więc spotkać wróble, kawki, jerzyki, gołębie miejskie. Grupa najbliższa człowiekowi – ssaki, ze względu na niesprzyjające warunki siedliskowe, jakie panują w śródmieściu stanowi nieliczną grupę, reprezentowaną głównie przez gryzonie: mysz domową, zaroślową, szczura śniadego, wędrownego oraz kunę domową. Inwentaryzacja przyrodnicza przeprowadzona w 2012 r. wykazała, że mogą pojawiać się również gatunki nietoperzy: nocek wąsaty, gacek brunatny i mroczek późny. Siedliska te stanowią miejsca rozrodu tych ssaków. Zgodnie z prawem polskim wszystkie gatunki nietoperzy podlegają ścisłej ochronie gatunkowej.

Gleby

Obszar objęty opracowaniem to tereny zurbanizowane i zabudowane.

Hydrografia

Wody powierzchniowe

Na terenie opracowania brak jest wód powierzchniowych.

Wody podziemne

Teren opracowania to obszar występowania wody w obrębie utworów skalistych turonu i cenomanu Garbu groszowicko-opolskiego. Wody szczelinowe występują w obrębie margli turońskich oraz w zwietrzelinach na różnych głębokościach tj. 1-5 m ppt. Woda gruntowa występuje w zwietrzelinach i skałach na głębokości poniżej 2 m ppt. Grunty zwietrzelinowe są słabo przepuszczalne. Łatwo się lasują pod wpływem wody i powietrza. Warunki takie korzystne są dla lokalizowania zabudowy.

Na obszarze projektowanego planu znajdują się następujące Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

- Nr 335 „Zbiornik Krapkowice-Strzelce Opolskie”, akumulujący wody triasowego piętra wodonośnego w utworach szczelinowo-porowych. Jest to zbiornik o powierzchni 100 km² o zasięgu powierzchniowym 2050 km² i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 50 tys. m³ na dobę,
- Nr 333 „Zbiornik Opole-Zawadzkie”, gromadzący wody triasowego piętra wodonośnego w utworach szczelinowo-krasowych; jest to zbiornik o zasięgu terytorialnym około 750 km² i szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 200 tys. m³ na dobę,
- Nr 336 „Niecka Opolska”, który gromadzi wody kredowego piętra wodonośnego w utworach szczelinowo-porowych. Powierzchnia zbiornika wynosi 138 km², a szacunkowe zasoby wynoszą 25 tys. m³ na dobę.

Klimat

Według regionalizacji klimatycznej A. Schmucka Opole zlokalizowane jest w regionie posiadającym łagodny klimat, pogoda przez większą część roku kształtowana jest pod wpływem polarnomorskich mas powietrza. Teren zwartej zabudowy mieszkalno-usługowo-przemysłowej cechuje się dużym udziałem powierzchni sztucznych, wysoką akumulacją ciepła, tworząc tzw. „miejską wyspę ciepła”. Jest to obszar naruszenia naturalnego rozkładu i przebiegu natężenia promieniowania słonecznego, temperatury, wilgotności i nawietrzania, a także jakości powietrza atmosferycznego.

Zasoby naturalne

Na obszarze objętym opracowaniem zasobem naturalnym są wody podziemne sklasyfikowane w trzech Głównych Zbiornikach Wód Podziemnych.

Obszary i obiekty chronione

Na obszarze objętym projektem planu, tak jak na pozostałych terenach śródmieścia, mogą występować gatunki nietoperzy: gacek brunatny, nocek wąsatek, mroczek późny. Wszystkie nietoperze według polskiego prawa podlegają ścisłej ochronie gatunkowej.

Ilustracja 5 Obszar objęty projektem planu. Siedliska gatunków ssaków i roślin naczyniowych Źródło: <http://hiram.um.opole.pl/imap/>

Obszar opracowania znajduje się w strefie „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej, a niewielki fragment (w rejonie wiaduktu) w strefie „B” ochrony konserwatorskiej. Brak jest jednak na tym terenie obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru ale znajdują się budynki ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Przestrzeń ta to głównie plac przed dworcem PKP oraz tereny byłego dworca PKS wraz z sąsiednią zabudową.

2.2. Stan środowiska na obszarze opracowania

Stan i źródła zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego

Dane dotyczące zanieczyszczeń powietrza pochodzą z opracowań publikowanych w 2016 r. przez WIOŚ w Opolu i odnoszą się do pasywnej stacji pomiarowej zlokalizowanej Rynek - Ratusz, która leży w odległości około 500 m w linii prostej od granicy przedmiotowego terenu. Poziom stężenia dwutlenku siarki (SO_2) wynosił w okresie średniorocznym maksymalnie $4,9 \mu\text{g}/\text{m}^3$ nie przekraczając tym samym normy. Średnia roczna wartość stężenia dwutlenku azotu (NO_2) wynosiła w 2016 r. $24,4 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnym poziomie stężenia $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Pył PM_{10} , czyli pył o średnicy ziaren poniżej $10 \mu\text{m}$ osiągnął w 2016 r. na stacji przy ul. Minorytów, która usytuowana jest w odległości około 400 m od terenu opracowania poziom $31 \mu\text{g}/\text{m}^3$ przy dopuszczalnym rocznym stężeniu $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Ocena jakości powietrza pod względem kryterium zdrowotnego stawia Opole, a więc także obszar prognozy w zakresie parametrów dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenku węgla, ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w klasie A, gdzie poziom stężeń nie przekracza wartości dopuszczalnych i nie ma potrzeby podejmowania działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Analizując poziom zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM_{10} można zauważyć, że w 2016 r. zostały przekroczone wartości dopuszczalne średnioroczne. Na wysokie poziomy stężeń w 2016 r. niewątpliwie miały wpływ warunki meteorologiczne np. niskie temperatury i bezwietrzne dni, które sprzyjały tworzeniu się smogu. Wyniki uzyskiwane w latach wcześniejszych potwierdzają problemy związane z tym zanieczyszczeniem i utwierdzają w obowiązku wdrażania naprawczych programów ochrony powietrza.

Rozpatrując wyniki pomiarów pyłu PM_{2,5} uzyskane w 2016 r. to podobnie jak w roku poprzednim, nie została przekroczona wartość dopuszczalna ustalona dla tego zanieczyszczenia.

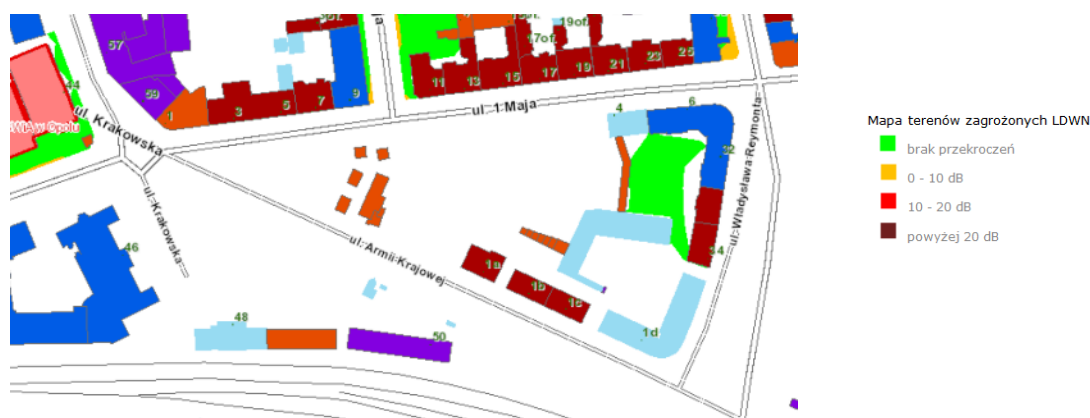
Klimat akustyczny

W rozumieniu Dyrektywy 2002/49/WE Parlamentu Europejskiego dotyczącej oceny i zarządzania poziomem hałasu, definiowany jest, jako niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy. Źródłami hałasu, dla których zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa ustalono dopuszczalne wartości w środowisku są:

- drogi lub linie kolejowe, linie elektroenergetyczne oraz starty, lądowania i przeloty statków powietrznych,
- instalacje i pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu, w tym przemysł i gospodarka komunalna.

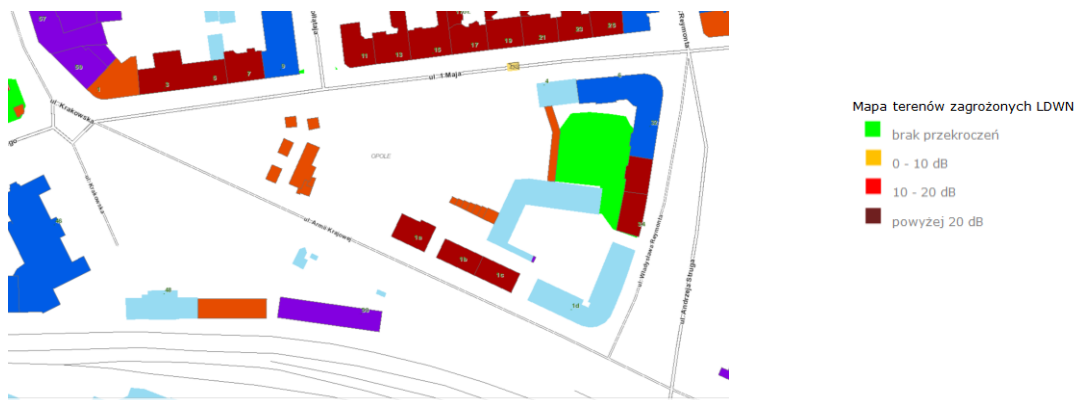
Terenami podlegającymi ochronie akustycznej są obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy opieki społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, rekreacyjno-wypoczynkowe i mieszkaniowo-usługowe. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku stanowi, że na terenach strefy śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku wynosi 70 dB.

Obowiązujący plan miejscowy a także projekt planu wyznacza strefę śródmiejską na całym terenie opracowania. Zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna występuje w przy ul. Armii Krajowej i Reymonta. Z mapy zagrożeń hałasem drogowym wynika, że brak jest przekroczeń norm hałasu (Ilustracja 6).

Ilustracja 6 Obszar objęty projektem planu. Mapa terenów zagrożonych LDWN hałasem drogowym Źródło: <http://hiram.um.opole.pl/imap/>

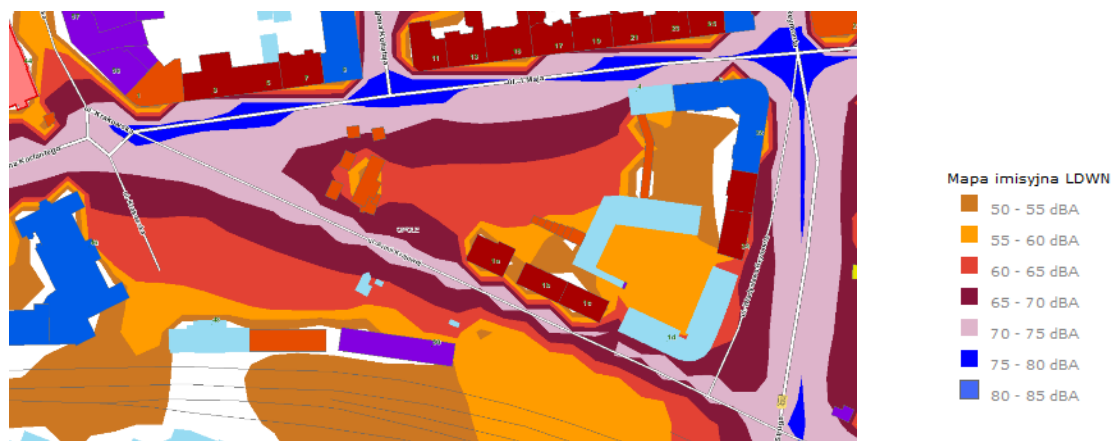
Badany obszar przylega północną granicą do terenów kolejowych. Według mapy zagrożeń hałasem kolejowym, brak jest również przekroczeń norm hałasu pochodzącego z terenów kolejowych (Ilustracja 7).

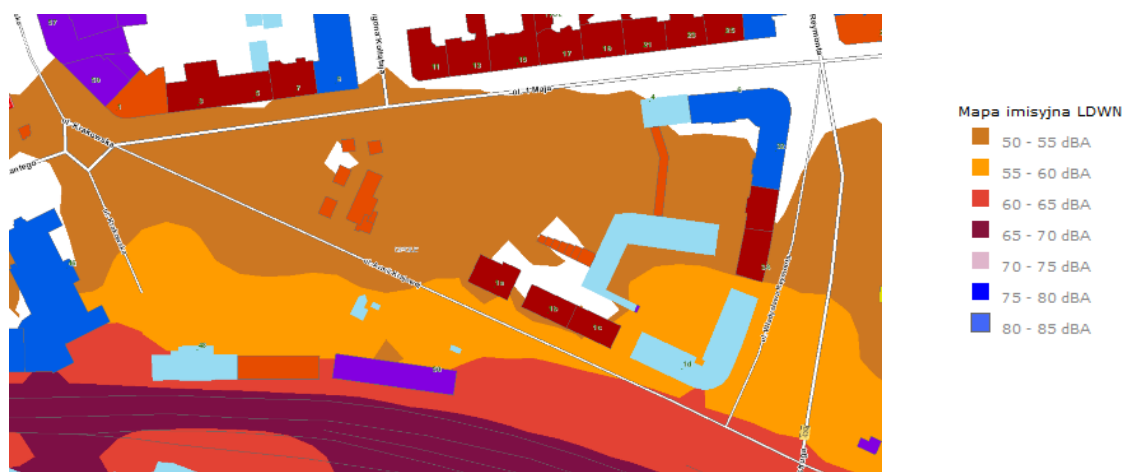
Ilustracja 7 Obszar objęty projektem planu. Mapa terenów zagrożonych LDWN hałasem drogowym Źródło: <http://hram.um.opole.pl/imap/>

Mapa emisyjna LDWN zamieszczona na <http://hram.um.opole.pl/imap/>, wskazuje że, na omawianym terenie największa emisja hałasu drogowego jest wzdłuż ulicy Reymonta i 1 Maja. Na tej samej zasadzie przedstawia się emisja LDWN.

Wskaźnik LDWN dla dróg i linii kolejowych wg rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku dopuszcza na takim terenie wynosi 70 dB. Na Ilustracji 8 widać, że na omawianym terenie występują nieznaczne przekroczenia do 5 dB, wzdłuż ulicy Reymonta i Armii Krajowej i 1 Maja. Mieszczą się one w przedziale 70-75 dB, zmniejszając się stopniowo w głąb terenu. Większe przekroczenia norm hałasu ponad dopuszczalne 75 dB występują wzdłuż ul. Reymonta i 1 Maja (Ilustracja 8). Nie są one jednak zagrożeniem dla budynków mieszkaniowych.

Ilustracja 8 Obszar objęty projektem planu. Mapa imisyjna LDWN hałasu drogowego Źródło: <http://hram.um.opole.pl/imap/>

Ilustracja 9 Obszar objęty projektem planu. Mapa imisyjna LDWN hałasu kolejowego Źródło: <http://hram.um.opole.pl/imap>

Rozkład hałasu kolejowego jest analogiczny do drogowego. Największy jest wzdłuż linii kolejowych. Oddalając się od linii kolejowych w głąb terenu hałas ten ulega zmniejszeniu (Ilustracja 9).

Stan i źródła zanieczyszczenia wód

W granicach opracowania znajduje się fragment koryta Odry. Obszar opracowania położony jest w granicach jednostki planistycznej gospodarowania wodami – jednolitej części wód powierzchniowych (JCW): Odra od Osobłogi do Małej Panwi. Dokument WIOŚ pt. „Ocena wód powierzchniowych za rok 2015 w województwie opolskim” ocenia Odrę jako silnie zmienioną o złym stanie, zagrożoną nieosiągnięciem celu środowiskowego jakim jest dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny.

Monitoring wód podziemnych na terenie Opola prowadzony jest zgodnie z wymogami Ramowej Dyrektywy Wodnej (Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych). W punkcie pomiarowym Opole wody podziemne miały, jakość III klasy, czyli dobry stan chemiczny (wskaźniki w III klasie jakości: żelazo, temperatura, tlen rozpuszczony), w punkcie Opole (Zawada) w III klasie jakości (wskaźniki w granicach stężeń III klasy jakości: mangan), w punkcie Opole Groszowice w V klasie jakości, czyli słaby stan chemiczny (wskaźnik w granicach stężeń III klasy jakości: azotany, azotyny, kadm, wapń, wodorowęglany, temperatura, wskaźniki w granicach stężeń V klasy jakości: potas).

Odpady

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji można stwierdzić, że na terenie objętym projektem planu miejscowego praktycznie nie występuje problem „dzikich” wysypisk śmieci. Wszystkie odpady gospodarcze pochodzące z terenów zagospodarowanych i użytkowanych przez firmy prowadzące działalność gospodarczą oraz z terenu mieszkaniowego poddane są segregacji i wywożone przez firmę, która ma podpisaną umowę na wywóz zanieczyszczeń z gminą.

Emitowanie pól elektromagnetycznych

Pomiary pól elektromagnetycznych prowadzone są przez WIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonuje się je w wyznaczonych punktach, na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Najbliżej terenu opracowania zlokalizowany jest punkt pomiaru, przy ulicy Plebiscytowej. Średnie wartości natężenia PEM w 2016 r. w województwie opolskim, utrzymywały się na niskich poziomach lub znajdowały się poniżej progu czułości sondy pomiarowej i nie przekroczyły wartości dopuszczalnej składowej wynoszącej 7 V/m (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów).

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Na terenie projektu planu nie znajduje się zakład zwiększonego (ZZR) i dużego (ZDR) ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej. Nie występują tu zakłady przemysłowe oraz usługi stwarzające zagrożenie ekologiczne.

2.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji planu

Badany obszar posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Decyzje administracyjne w tym m.in. o pozwoleniu na budowę wydawane są w oparciu o ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Analiza zmian, jakie mogą wystąpić w środowisku w przypadku braku realizacji postanowień MPZP (wariant „0”)

Biorąc pod uwagę, iż na terenie opracowania obowiązują dwa plany miejscowe, o których była mowa w pkt 1.2. za wariant „0” należy uznać możliwość realizacji ustaleń obu dokumentów. Zgodnie z obowiązującymi dokumentami omawiany teren może być przeznaczony na plac publiczny z zielenią, usługi i tereny obsługi komunikacji oraz tereny dróg publicznych. Przystąpienie do sporządzenia planu miejscowego na analizowanym obszarze uzasadnia się potrzebą umożliwienia realizacji centrum przesiadkowego poprzez wprowadzenie niewielkich korekt do obowiązujących dokumentów.

W treści uchwały, podobnie jak w dotychczas obowiązujących dokumentach wprowadzono zapisy mające na celu ochronę środowiska, które:

- przeznaczają dużą część terenu na powierzchnię biologicznie czynną (40% na terenach KPP/ZP),
- kwalifikują tereny do odpowiedniej grupy, w zależności od dopuszczalnego poziomu hałasu, który określony jest w przepisach odrębnych,
- zakazują odprowadzania ścieków do gruntu oraz wód powierzchniowych i gruntowych,
- nakazują odprowadzenie wód opadowych z dojazdów, placów, miejsc postojowych, parkingów, po uprzednim ich podczyszczeniu,
- nakazują stosowanie do celów grzewczych i technologicznych przyjaznych dla środowiska nośników energii,
- nakazują segregację odpadów.

3. ANALIZA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

3.1. Istniejące problemy środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu

Problemem występującym na obszarze opracowania może być hałas pochodzący z komunikacji drogowej i kolejowej, ponieważ przez obszar przechodzą szlaki komunikacyjne o dużym natężeniu ruchu. Chociaż nie stwierdzono przekroczenia norm hałasu na badanym terenie, uznaje się, że zabudowa mieszkaniowa powinna być sukcesywnie przekształcana na usługi.

3.2. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego uchwała rada gminy po stwierdzeniu, że nie narusza on ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (art. 20 z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Z zapisów przywołanej ustawy wynika również to, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy powinno uwzględniać zasady określone w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju (art. 9 ust. 2). W Koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju muszą być zawarte uwarunkowania, cele i kierunki zrównoważonego rozwoju kraju, w tym m.in. wymagania z zakresu ochrony środowiska. Obecnie obowiązujący dokument KPZK 2030 uwzględnia postanowienia Strategii Europa 2020, w której mowa jest o osiągnięciu rozwoju inteligentnego, zrównoważonego oraz sprzyjającego włączeniu społecznemu. Cel 4 w KPZK 2030 to: „kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski. Dla tak określonego celu wyznaczono zadania, z których w kontekście przedmiotowego projektu planu miejscowego istotne znaczenia mają:

- integracja działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych,
- przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej,
- wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej.

3.3. Docelowy sposób zagospodarowania obszaru objętego projektem planu

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu, podobnie jak obowiązujący plan, będzie stanowił podstawę prawną, która umożliwi właściwe kształtowanie warunków, zasad i standardów zagospodarowania, w zgodzie z zasadami ładu przestrzennego i szeroko pojmowanego zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie przedmiotowy projekt umożliwi realizację centrum przesiadkowego, kontynuując przyjęte już wcześniej założenia.

Wszystkie tereny wyznaczone w niniejszym dokumencie oceniono pod względem wpływu na środowisko, a wyniki tej oceny znajdują się w Tabeli 2. Każde z przeznaczeń oceniono pod względem prawdopodobnego wpływu na środowisko przyjmując, że może ono być pozytywne, obojętne lub negatywne. Przyjęto skalę od 1 do 3 punktów dla oddziaływań pozytywnych, od -1 do -3 dla negatywnych i 0 punktów dla obojętnych uzyskując następującą hierarchię:

- oddziaływanie bardzo korzystne dla środowiska (3),
- oddziaływanie korzystne o widocznych zmianach w środowisku (2),
- oddziaływanie korzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku (1),
- oddziaływanie obojętne (0),
- oddziaływanie niekorzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku (-1),
- oddziaływanie niekorzystne o widocznych zmianach w środowisku (-2),
- oddziaływanie bardzo niekorzystne dla środowiska (-3).

Z Tabeli 2 wynika, że realizacja docelowych ustaleń planu nie wpłynie na środowisko, ponieważ teren jest zurbanizowany, zabudowany. Wprowadzone regulacje umożliwiają realizację centrum przesiadkowego, co może przyczynić się do podniesienia walorów estetycznych miejsca i funkcjonalności. Większość terenów będzie miała takie samo przeznaczenie jak istniejące oraz zapisane w obowiązującym planie.

W projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu przewidziano następujące tereny:

- tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz usług – MW/U,
- tereny usług – U,
- plac publiczny oraz zieleń urządzona – KPP/ZP,
- tereny dróg publicznych – ulice lokalne oraz plac publiczny – KDL/KPP,
- tereny ciągów pieszych – KP,
- tereny dróg publicznych – skrzyżowania lub węzły – KDI,
- tereny dróg publicznych – ulice lokalne – KDL,

Przedmiotowy plan ma dostosować i zaktualizować regulacje dotyczące sposobu zagospodarowania terenów. Umożliwi realizację centrum przesiadkowego. Wpływ ustaleń planu na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego został przedstawiony w Tabeli 2.

Tabela 2 Wpływ ustaleń projektu planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu na środowisko przyrodnicze

symbol terenu	przeznaczenie terenu	waga oddziaływania												
		oddziaływanie bardzo korzystne dla środowiska (3) oddziaływanie korzystne o widocznych zmianach w środowisku (2) oddziaływanie korzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku (1) oddziaływanie obojętne (0) oddziaływanie niekorzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku (-1) oddziaływanie niekorzystne o widocznych zmianach w środowisku (-2) oddziaływanie bardzo niekorzystne dla środowiska (-3)												
		komponenty środowiska												
		powierzchnia ziemi	zasoby naturalne	wody powierzchniowe i podziemne	klimat lokalny	powietrze atmosferyczne	klimat akustyczny	fauna i flora	formy chronione	krajobraz	ludzie	zabytki i dobra materialne	powiązania zewnętrzne	suma
1MW/U	istniejąca zabudowa mieszkaniowo-usługowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2U	istniejąca zabudowa usługowa i mieszkaniowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3KPP/ZP	istniejący plac dworcowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4KDL/KPP	istniejąca droga publiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5KP	istniejąca droga publiczna i ciąg pieszy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6KDI	istniejąca droga publiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7KDL	istniejąca droga publiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8KDL	istniejąca droga publiczna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
suma		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne

Tabela 3 Sposób, w jaki ustalenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” oddziałują na środowisko naturalne

symbol terenu	przeznaczenie terenu	sposób oddziaływania											
		pozytywne/obojętne/negatywne chwilowe/stałe krótkoterminowe/długoterminowe bezpośrednie/pośrednie											
		powierzchnia ziemi	zasoby naturalne	wody powierzchniowe i podziemne	klimat lokalny	powietrze atmosferyczne	klimat akustyczny	fauna i flora	formy chronione	krajobraz	ludzie	zabytki i dobra materialne	powiązania zewnętrzne
1MW/U	istniejąca zabudowa mieszkaniowo-usługowa	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
2U	istniejąca zabudowa usługowa i mieszkaniowa	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
3KPP/ZP	istniejący plac dworcowy	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
4KDL/KPP	istniejąca droga publiczna	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
5KP	istniejąca droga publiczna i ciąg pieszy	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
6KDI	istniejąca droga publiczna	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
7KDL	istniejąca droga publiczna	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
8KDL	istniejąca droga publiczna	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne

Źródło: opracowanie własne

3.4. Analiza i ocena potencjalnych znaczących oddziaływań

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu obejmuje obszar o powierzchni około 4 ha. W większości zaproponowane przeznaczenia są spójne z funkcjami istniejącymi, a planowane zagospodarowanie terenu nawiązuje do zaproponowanego w obowiązujących opracowaniach. Nowy dokument kontynuuje założenia pierwotnych planów. W tabelach 2 i 3 wykazano, że wszystkie tereny i ich przeznaczenia są zatem obojętne dla środowiska.

Powierzchnia ziemi

Powierzchnia ziemi jest na obszarze opracowania całkowicie przekształcona przez człowieka dlatego wszelkie zmiany dopuszczone zapisami planu nie wpłyną na jej stan.

Zasoby naturalne

Na przedmiotowym terenie zasobem naturalnym są wody podziemne, które są chronione zapisami dotyczącymi zasad zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, odprowadzania wód opadowych oraz zagospodarowania odpadów. Zapisy te są kontynuacją ustaleń dotychczas obowiązujących planów.

Wody powierzchniowe i podziemne

Zapisy w planie dotyczące zabudowy zawierają między innymi nakaz odprowadzania ścieków poprzez rozdzielczą kanalizację sanitarną do istniejącego układu miejskiej kanalizacji ogólnospławnej, co zgodne jest ze stanem istniejącym i jest korzystne zarówno dla wód powierzchniowych, jak i podziemnych. Zapisy te są kontynuacją ustaleń dotychczas obowiązujących planów.

Klimat lokalny

Biorąc pod uwagę, iż obszar opracowania dotyczy terenu usytuowanego w centrum miasta, przy ważnych szlakach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, realizacja ustaleń planu, w tym budowa centrum przesiadkowego nie wpłynie na klimat lokalny.

Powietrze atmosferyczne

Realizacja postanowień projektu planu nie wpłynie na jakość powietrza atmosferycznego.

Klimat akustyczny

Głównym źródłem hałasu na terenie projektu planu są drogi i kolej. Na obszarze nie przewidziano nowych terenów dróg publicznych. Zapisy te są kontynuacją ustaleń dotychczas obowiązujących planów.

Fauna i flora

Projekt planu zakłada, że istniejące tereny zieleni będą zachowane, uporządkowane i pielęgnowane. Zapisy te są kontynuacją ustaleń dotychczas obowiązujących planów.

Krajobraz

Teren opracowania to krajobraz zurbanizowany. Plan miejscowy przewiduje utrzymanie istniejących funkcji terenu, a zapisy mające na celu uporządkowanie obszaru mogą przyczynić się do podniesienia walorów estetycznych. Zapisy te są kontynuacją ustaleń dotychczas obowiązujących planów.

Ludzie

Realizacja ustaleń planu nie wpłynie na ludzi, ponieważ zapisy planu kontynuują zakorzenione od lat na tym terenie funkcje.

Zabytki i dobra materialne

Na terenie opracowywanego planu miejscowego znajdują się obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. Pieczę nad nimi sprawuje wojewódzki konserwator zabytków. Obiekty te są chronione zapisami planu miejscowego. Na obszarze projektu planu miejscowego występują granice stref ochrony konserwatorskiej, w tym ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”, ochrony konserwatorskiej „B” obejmujących układ urbanistyczny śródmieścia. Zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej są kontynuacją ustaleń dotychczas obowiązujących planów.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

W wyniku realizacji ustaleń planu ryzyko wystąpienia poważnej awarii nie wzrośnie, ponieważ na terenie nie przewiduje się żadnych nowych terenów przemysłowych.

Oddziaływanie według stopnia uciążliwości

Na obszarze objętym projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu **nie przewiduje się nowych inwestycji, które wpłynęłyby znacząco niekorzystnie na środowisko przyrodnicze.**

Zgodnie z przyjętą metodą obszar opracowania zaliczony został według stopnia oddziaływania na środowisko do terenów na których realizacja ustaleń planu nie zmieni stanu środowiska przyrodniczego (sposób zagospodarowania terenów zgodnie z projektowanym planem będzie miał podobny wpływ na środowisko jak dotychczasowe użytkowanie).

Dotychczasowy sposób użytkowania terenu objętego projektem „plac dworcowy” w Opolu w niewielki sposób wpływa na tutejsze środowisko. Dominującą funkcją na tym terenie są usługi, w tym obsługa komunikacji. Wytwarzane ścieki odprowadzane są do kanalizacji, odpady odbiera firma, która ma podpisaną umowę z Urzędem Miasta. Źródłem zanieczyszczeń gazowych oraz pyłowych mogą być nieefektywne źródła ciepła oraz odbywający się transport drogowy i kolejowy, który przyczynia się także do pogorszenia klimatu akustycznego.

Skutki wprowadzenia w życie ustaleń planu mogą być różnorodne w zależności od rodzaju inwestycji, jakie powstaną oraz sposobu ich realizacji, w tym stosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych, które nie do końca mogą być określone na etapie sporządzenia planu. Analizując jednak projekt uchwały można stwierdzić, że jest on w zgodzie z ideą ochrony środowiska i zaproponowane w nim rozwiązania, mają na celu zmniejszenie presji środowiskowej i ukształtowanie miejsca przyjaznego funkcjom usługowym miasta.

Plan jest środkiem w pewnym stopniu zapobiegającym powstaniu negatywnych skutków dla środowiska, należy jednak pamiętać, że podejmowane przedsięwzięcia służące realizacji inwestycji będą mogły generować chwilowe negatywne oddziaływania, np.: hałas związany z budową nowych obiektów czy modernizacją ciągów komunikacyjnych.

Podtrzymanie lub korekta zapisów obecnie obowiązującego planu

Projekt planu nie wprowadza nowych terenów. Projektanci podtrzymują funkcje już istniejące, które są kontynuacją obecnego zagospodarowania oraz ustaleń dotychczas obowiązujących dokumentów. Wprowadzono jedynie pewne korekty w zapisach planu. Są to ustalenia planu o charakterze pozytywnym, ponieważ służą inwestorom i mieszkańcom. Utrzymanie placu oraz terenów zieleni urządzonej ma służyć, jako oaza zieleni, miejsce odpoczynku podróżnych oraz miejsce, które może wspomagać nawiązywanie kontaktów i więzi społecznych. Ponadto tereny zieleni zbliżone są do naturalnego i mają duże znaczenie dla fauny i flory. Ich celem jest m.in. ochrona fauny i flory. Mogą mieć tu siedliska chronione gatunki a drzewa będą doskonałym absorbentem zanieczyszczeń pyłowych pochodzenia komunikacyjnego. Dodatkowym pozytywnym aspektem jest fakt, że wzrosną walory krajobrazowe miejsca, które obecnie zagospodarowane są w sposób typowo usługowy.

3.5. Rozwiązania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko powstawała równolegle do projektu planu w ścisłej współpracy autorów poszczególnych opracowań, w związku, z czym już na etapie koncepcyjnym ustalenia budzące zastrzeżenia były na bieżąco weryfikowane. Z uwagi na charakter planu, którego głównym celem jest umożliwienie realizacji Centrum Przesiadkowego można stwierdzić, że realizacja ustaleń planu nie zmieni stanu środowiska. Największy wpływ na środowisko może mieć prowadzenia robót budowlanych, które i tak były dopuszczone ustaleniami dotychczas obowiązujących planów.

Rozwiązania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji ustaleń planu to:

- stosowanie separatorów i odstożników podczyszczających ścieki opadowe i roztopowe, które pochodzą z dróg,
- wykorzystywanie mas ziemnych powstałych przy budowie do prac związanych z niwelacją terenu,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko,
- właściwa pielęgnacja terenów zieleni,
- zachowanie wysokiego procentowego udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- brak możliwości lokalizacji terenów mieszkaniowych lub usług związanych np. z oświatą, opieką zdrowotną, nauką.

Istotnym jest to, że realizacja ustaleń planu nie powinna oddziaływać poza granice opracowania. Poza tym na etapie planu ustala się sposób zagospodarowania poszczególnych terenów nie określając jednak ram czasowych dla realizacji tych zamierzeń. Plan nie jest także dokumentem, który określa w sposób szczegółowy sposób ich realizacji – rozwiązań technicznych czy organizacyjnych związanych z budową. Do tego służą decyzje administracyjne poprzedzające rozpoczęcie inwestycji. Stosowanie się do ustaleń planu, który został sporządzony w zgodzie z dokumentami odrębnymi, m.in. takimi jak Prawo Wodne czy Prawo Ochrony Środowiska jest wystarczającym „środkiem” zapobiegawczym, który uchroni teren przed ewentualnymi negatywnymi trendami, jakie mogą się pojawić, a których prognoza nie jest do końca w stanie przewidzieć.

W poprzednich rozdziałach została przeprowadzona analiza stanu istniejącego środowiska przyrodniczego, zmian, jakie wprowadza projekt planu miejscowego oraz jak postanowienia planu mogą oddziaływać na środowisko tej części Opolu. W przyszłym zagospodarowaniu tego terenu projektant nie przewiduje możliwości lokalizacji działalności, które byłyby szczególnie uciążliwe dla przyrody, co więcej zapisy planu w wyczerpujący sposób określają zasady ochrony i rekultywacji środowiska. Największym problemem dyskutowanego obszaru jest ruch komunikacyjny powodujący zanieczyszczenie powietrza tlenkami azotu oraz hałas mogący powodować przekroczenia dopuszczalne normy ustanowione w przepisach odrębnych. W celu ograniczenia oraz kompensacji potencjalnych, negatywnych oddziaływań proponuje się następujące rozwiązania:

- preferowanie lokalizowania obiektów wykonanych w technologii tzw. budynków pasywnych,
- wykonanie kompozycji dróg w taki sposób, aby w jej liniach rozgraniczających znalazły się jezdnia, pas zieleni, chodnik i/lub ścieżka rowerowa,
- wprowadzenie pasów spowalniających, wysp oraz innych przeszkód w celu uspokojenia ruchu,
- częste sprzątanie ulic w okresie letnim (polewanie wodą).

Ponad wszystko to zastosowanie się do ustaleń zawartych w planie miejscowym (zapisy dotyczące udziału powierzchni biologicznie czynnej, zieleni urządzonej, itd.) pozwoli ograniczyć lub uniknąć działań wpływających negatywnie na środowisko, albowiem prognoza jest dokumentem sporządzonym równolegle z projektem planu, a ten podejmuje kwestie związane z ochroną przyrody w wyczerpujący sposób.

4. ŁAGODZENIE I ADAPTACJA ZAPISÓW PLANU DO ZMIAN KLIMATU

Konieczność uwzględniania łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do jego zmian w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko spowodowana jest obserwowanymi w ostatnich dziesięcioleciach skutkami zmian klimatu, polegającymi m.in. na wzroście temperatury oraz zwiększeniu częstotliwości i skali ekstremalnych zjawisk pogodowych. W naszym regionie najbardziej wrażliwe na zmiany klimatu są: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo, obszary zurbanizowane i transport. Zmiany klimatu należy postrzegać, jako potencjalne ryzyko, które powinno być brane pod uwagę przy projektowaniu i redagowaniu zapisów planu miejscowego.

4.1. Łagodzenie zmian klimatu

Przez łagodzenie zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, który nie przyczynia się do pogłębiania zmian klimatu. Badając czy projekt planu miejscowego nie będzie przyczyniać się do pogłębiania zmian klimatu uwzględniono w projekcie planu miejscowego następujące elementy:

- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez m.in. sposób ogrzewania,
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez działania towarzyszące np. wytwarzanie odpadów, gospodarka odpadami,
- bezpośrednie emisje gazów cieplarnianych powodowane przez transport towarzyszący (transport materiałów na etapie budowy i eksploatacji np. transport towarów, odpadów, podróże osób),
- działania skutkujące pochłanianiem gazów cieplarnianych, np. zalesianie, zmiana sposobu użytkowania terenu, ochrona terenów zielonych,
- działania skutkujące zmniejszeniem emisji gazów cieplarnianych np. nowoczesne technologie, korzystanie z odnawialnych źródeł energii, wykorzystanie materiałów budowlanych pochodzących z recyklingu,
- pośrednie emisje gazów cieplarnianych związane z zapotrzebowaniem na energię, np. związane ze stosowaną technologią na potrzeby ogrzewania czy chłodzenia, oświetlenie, zastosowanie naturalnej izolacji, okien na południe, pasywnej wentylacji czy żarówek energooszczędnych

4.2. Adaptacja do zmian klimatu

Przez adaptację do zmian klimatu należy rozumieć taki sposób planowania, realizacji, eksploatacji i likwidacji przedsięwzięcia, aby było ono optymalnie przystosowane do postępujących zmian klimatu, jak również by nie powodowało zwiększenia wrażliwości elementów środowiska na zmiany klimatu. Tworząc plan miejscowy rozważa się czy ewentualne inwestycje na danym terenie, realizowane zgodnie z zapisami planu, respektować będą klęski żywiołowe, związane ze zmianami klimatu takie jak:

- powódzie – poprzez np. lokalizację, konstrukcję, możliwość awaryjnego zasilania w energię i wodę,
- pożary – poprzez konstrukcję, zagospodarowanie terenu, systemy awaryjne, ognioodporne materiały budowlane, drogi ewakuacyjne,

- fale upałów – poprzez konstrukcję, zagospodarowanie terenu – zacienianie, klimatyzację, ochronę przeciwpożarową, retencję wody, minimalizowanie zjawiska miejskich wysp ciepła,
- susze – poprzez np. systemy oszczędzania wody, gromadzenie wód opadowych, ochronę przeciwpożarową, zachowanie ciągłości siedlisk, instalacje oczyszczania ścieków umożliwiającą odzysk wody, zamknięty obieg wody technologicznej,
- nawałne deszcze i burze - poprzez konstrukcję, odprowadzanie wody, wpływ na retencję wody, izolację terenu, zagospodarowanie terenu (zalesianie, tereny zielone), awaryjne zasilanie, ochronę przed podtopieniami (lokalizacja) piorunochrony, ryzyko wycieku zanieczyszczeń, zasuwy burzowe, właściwe odwodnienie terenu, drogi ewakuacyjne,
- silne wiatry – poprzez np. konstrukcję, ryzyko przewrócenia obiektów w sąsiedztwie np. drzew, awaryjne zasilanie w energię, wodę, sieć teleinformatyczną, służby kryzysowe,
- katastrofalne opady śniegu - poprzez np. konstrukcję, jej stabilność i wytrzymałość, awaryjne zasilanie, eksploatację np. usuwanie śniegu,
- fale mrozu – poprzez konstrukcję, awaryjne zasilanie – energia, woda, materiały budowlane odporne na niskie temperatury, wodociągi, drogi.

Wszystkie aspekty i problemy wyżej wymienione były szczegółowo analizowane przez projektanta planu miejscowego. Zostały one uwzględnione w zapisach projektu planu. Ponadto projekt planu miejscowego uwzględnia Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nie może narzucać rozwiązań technologicznych. Pozwala jednak uniknąć kosztów wynikających z zaniechania działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu oraz ograniczyć gospodarcze i społeczne ryzyko z tymi zmianami związane.

5. ZAKOŃCZENIE

5.1. Wnioski

Teren opracowania, cechujący się obecnie niewielkimi walorami krajobrazowymi (charakter komunikacyjny, teren całkowicie zagospodarowany, częściowo zaniedbane tereny), wskutek przemysłanego i ukierunkowanego kształtowania może zostać uatrakcyjniony i stanowić reprezentacyjną część miasta. Ze względu na przewidywane umocnienie funkcji terenu opracowania w większości na tereny usługowo-komunikacyjne, obszar ten powinien zostać wzbogacony przede wszystkim o zieleni urządzoną.

Proponowane kierunki kształtowania krajobrazu obejmują m.in.:

- zagospodarowanie terenu byłego dworca PKS,
- uporządkowanie placu dworcowego,
- wprowadzenie i urządzenie pasów zieleni przydrożnej,
- wzmocnienie funkcji w środowisku istniejących terenów zieleni.

Celem opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego było zbadanie przyszłego wpływu ustaleń planu miejscowego na środowisko przyrodnicze. Przeprowadzenie takiej oceny jest trudne z uwagi na fakt, iż plan miejscowy dopuszcza szereg możliwości, które wcale nie muszą powstać, albo będą zrealizowane jedynie częściowo. Rzadko kiedy plany miejscowe realizowane są w pełnym zakresie. Poza tym plany miejscowe dopuszczają zwykle kilka, pasujących do siebie kategorii przeznaczeń i nie jest oczywiste, która z nich zostanie zrealizowana. Niemniej jednak dopuszczone planem przeznaczenia, które kontynuują przeznaczenia obowiązujących dokumentów są pozytywne dla środowiska przyrodniczego.

5.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu jest częścią procedury mającej na celu uchwalenie planu. Potrzeba opracowania prognozy wynika z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227). Prognozę sporządza się w zakresie zgodnym z art. 51 ust. 2 ustawy OOŚ oraz uzgodnieniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska a także z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

Prognoza zawiera informacje o: zakresie i głównych celach projektowanego planu miejscowego (rozdział 1.2), metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy (rozdział 1.3), możliwości oddziaływania realizacji postanowień projektowanego dokumentu na państwa sąsiednie (rozdział 1.5). Prognoza zawiera również propozycje metod monitorowania skutków realizacji postanowień projektowanego planu (rozdział 1.4).

W ramach sporządzenia prognozy przeprowadzono ogólną charakterystykę obszaru (rozdział 2.1) i oceniono istniejący stan środowiska (rozdział 2.2), przeanalizowano również wpływ na środowisko braku realizacji postanowień planu (rozdział 2.3), wymieniono najważniejsze problemy środowiska występujące na obszarze opracowania (rozdział 3.1), cele ochrony środowiska ustanowione na różnych szczeblach (rozdział 3.2), a także przeanalizowano docelowy sposób zagospodarowania przestrzennego obszaru (rozdział 3.3). Dokonano analizy i oceny potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko (rozdział 3.4). W dokumencie zaproponowano również rozwiązania, które pomogą zmniejszyć negatywne oddziaływanie postanowień projektu planu na poszczególne elementy środowiska naturalnego (rozdział 3.5), a także wymieniono trudności, jakie pojawiły się podczas sporządzania prognozy (rozdział 5.3).

Przedmiotem niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko jest projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „plac dworcowy” w Opolu. Obszar zajmujący powierzchnię około 4 ha usytuowany jest w śródmieściu Opola. Granice obszaru wyznaczają: od północy – ulica 1 Maja, od zachodu – ulica Krakowska, od wschodu – wiadukt w ciągu ulicy Andrzeja Struga i Władysława Reymonta, od południa – tereny kolejowe w rejonie dworca Opole Główne.

Badany obszar objęty jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego przyjętymi Uchwałą nr LXVIII/693/10 Rady Miasta Opola z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w rejonie ul. Andrzeja Struga w Opolu, i Uchwałą nr LXII/641/10 Rady Miasta Opola z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Śródmieście III” w Opolu. Jest to teren w pełni zainwestowany, z w pełni rozwiniętą infrastrukturą komunikacyjną i techniczną. Dominuje tu funkcja usługowa i komunikacyjna.

Celem prognozy jest określenie możliwych do wystąpienia w środowisku przyrodniczym skutków, wynikających z realizacji ustaleń planu. W prognozie oceniono oddziaływanie każdego przeznaczenia terenu na poszczególne elementy środowiska: powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, wody powierzchniowe i podziemne, klimat lokalny, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, faunę i florę, formy chronione, krajobraz, ludzi, zabytki i dobra materialne oraz powiązania zewnętrzne. Wykazano, że ustalenia projektu planu nie wpływają na środowisko, ponieważ kontynuują istniejące funkcje i ustalenia obowiązujących dokumentów. Oceniono również, czy wpływ jest bezpośredni czy pośredni, krótkoterminowy, średnioterminowy, czy długoterminowy, stały czy chwilowy. Zanim jednak przystąpiono do oceny przeanalizowano potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji postanowień projektowanego planu. Analiza wykazała, że zaniechanie realizacji postanowień planu nie ma wpływu na środowisko, ponieważ obszar jest chroniony zapisami obowiązujących dokumentów, prowadzony projekt ma jedynie umożliwić realizację Centrum Przesiadkowego.

Kolejnym etapem prognozy było wskazanie możliwych do zastosowania rozwiązań kompensujących ewentualne negatywne oddziaływanie nowych ustaleń na środowisko, a także przeanalizowanie dokumentów ustanowionych na wyższym szczeblu pod kątem zgodności projektu planu z umieszczonymi tam zapisami z zakresu ochrony środowiska.

Realizacja poszczególnych postanowień projektu planu będzie w różny sposób wpływać na poszczególne elementy środowiska naturalnego. Jednak w ogólnym podsumowaniu realizacja wszystkich postanowień planu będzie dla środowiska korzystna. Najkorzystniejszym zabiegiem na obszarze projektu planu będzie utrzymanie i pielęgnacja zieleni urządzonej na placu dworcowym.

Ze względu na długoterminowy charakter realizacji postanowień planu miejscowego po jego uchwaleniu, oddziaływania na środowisko w większości przypadków również mają charakter długoterminowy i stały tak samo jak wcześniej obowiązujące dokumenty.

5.3. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub współczesnej wiedzy napotkanych przy sporządzaniu prognozy

W trakcie opracowywania prognozy nie stwierdzono braków odnośnie literatury czy materiałów kartograficznych, istotnym problemem jest jednak poziom szczegółowości, na jakim są one opracowane. Większość materiałów, z których korzystano zostało docelowo sporządzonych dla całego miasta – stąd pojawiają się trudności w odniesieniu do badanego terenu, zwłaszcza stanu wód podziemnych, stanu gleb a także stanu wód wyrobiska poeksploatacyjnego.

Znaczną trudnością jest także dokładne przewidywanie na etapie sporządzania prognozy rzeczywistego wpływu niektórych przedsięwzięć na środowisko. Zgodnie z art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w planie miejscowym określa się obowiązkowo przeznaczenie terenów oraz linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania. Dopuszczając określone przeznaczenie terenu projektant planu nie wie, jakie inwestycje powstaną oraz czy w ogóle dojdzie do realizacji postanowień planu. Rezerwując, więc teren pod daną funkcję oraz określając zasady, na jakich ma być on zagospodarowany **projektant planu nie wskazuje czasu, w jakim to zagospodarowanie ma być zrealizowane.**

5.4. Dokumenty wykorzystane przy sporządzaniu prognozy

- [1] Kondracki J., 2000, Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa,
- [2] Atmoterm 2012 Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Opola na lata 2012-2015 z perspektywą na lata 2016-2019 (2012),
- [3] Kowalczyk R., 2005, Dokumentacja „Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla miasta Opola”, Opole,
- [4] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Opola (Uchwała nr LXXI/745/10 Rady Miasta Opola z dnia 26 sierpnia 2010 r.),
- [5] Atmoterm 2010 Program ograniczenia niskiej emisji dla miasta Opola,
- [6] Atmoterm 2013 Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Opola na lata 2013-2018 z perspektywą na lata 2019-2020,
- [7] Ecosystem Projekt 2012 Inwentaryzacja przyrodnicza Opole 2011-2012,
- [8] WIOŚ Opole 2017 Badania PEM w 2016,
- [9] WIOŚ Opole 2017 Ocena wód powierzchniowych za 2016 rok w województwie opolskim,
- [10] WIOŚ Opole 2017 Ocena jakości powietrza w województwie opolskim za rok 2016.